

Menneen talven lumia?

Julkaisufoorumi ja ruotuunpanon politiikka

EMILIA PALONEN

Politiikka-lehteä kustantavaa Valtiotieteellistä yhdistystä pyydettiin viime vuonna mukaan Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) Julkaisufoorumiprojektiin, jonka tarkoituksena oli luokitella tieteelliset lehdet niiden laadun perusteella. Yhdistyksen hallitus ehdotti tehtävään edellistä Politiikka-lehden päätoimittajaa ja yhdistyksen varapuheenjohtajaa Petri Koikkalaista. Hän ei kuitenkaan tullut valituksi. Yhteys paneelin jäseniin oli olematon, he eivät ilmeisesti itsekään tienneet edustavansa koko tieteellistä yhteisöä, kuten Julkaisufoorumihankkeen tarkoitus oli. Paneelin jäsenlistaan merkittiin vain yliopistoaffiliaatio, ei muuta viiteryhmiä. Arvioinnissa käytetyn taulukko-ohjelman perusteella oikeustieteen ja valtio-opin paneelissa numero 19, oikeusoppineet olivat hanakampia muuttamaan ennalta määriteltyjä laatuluokituksia, joskin muutamia yllätyksiä tuli (Palonen ja Rinne 2011).

Tässä omaelämäkerrallisessa katsauksessa – tieteen tekemisen autoetnografiaa mukailen (esim. Ellis ja Bochner 2000) – käsittelen murrosta, johon Julkaisufoorumi takertuu kolmessa eri kontekstissa. Olen kaksi vuotta toiminut yhdistyksemme nimettynä TSV-edustajana ja olin mukana valtuuskunnassa, joka lähetti 60 TSV:n jäsenseuran allekirjoittaman kriittisen kannanoton Julkaisufoorumihankkeeseen. Kannanoton mukaan Julkaisufoorumin kehittämä välineellinen ja massamittainen järjestelmä on jäykkä ja väheksyy tieteen- ja tutkimusalojen eroja. Samoin arviointiteknikan käyttäminen muihin kuin

alkuperäisiin tarkoituksiinsa voi vaikuttaa huomattavan kielteisesti tieteenharjoittamisen tulevaisuuteen. Julkaisufoorumihanke on viimeisiä epätoivoisia yrityksiä pelastaa tiedelehdet, kepillä ja porkkannalla pikemminkin kuin kehittämällä niistä tämän sukupolven foorumeita.

Hei facebook-kaveri! Minulla on kaino toive, voisitko viitata julkaisuihini. Kansallisesta yliopistorahoituksesta päätettäessä meillä käytetään perusteena kansainvälistä viittausjärjestelmää. En tiedä miten teillä on asiat, mutta meillä tämä on tosi tärkeä juttu. Lupaen kyllä viitata takaisin omissa tutkimusjulkaisuissani.

(mukaelma kollegan statuspäivityksestä)

Facebookia ei oltu vielä keksitty, kun vuonna 2003–2004 istuin brittiläisen huippuyliopiston kuu- den tähden laitoksen laitosneuvoston jatko-opiskelijajäsenenä. Jotta alan valtakunnallinen kärkiluokitus taas toteutuisi, tehtiin periaatepäätös siitä, että kollegat ensinnäkin julkaisevat huippujournaaleissa ja toisekseen viittaavat toistensa teksteihin.

Listassa korostui oman alan tutkimuksen valtavirta. Muualla ei tulisi julkaista. Samoin muilla kielillä kuin englanniksi ei pitäisi tehdä tutkimusta – kansainväliset kollegat tai muita maita tutkivat kyseisessä kontekstissa voisivat julkaista artikkelin

vuodessa. Laitokset saivat kuitenkin sanktioita epäolennaisesta julkaisemisesta. Laitosseminaarien merkitystä korostettiin siinä, miten tutkijat voisivat paperinsa tietyissä kohdissa myös viitata oman laitoksen kollegan työhön. Opin, että ajatukset ja tutkimustulokset pitäisi jemmata parhaita lehtiä varten – niitä ei tulisi viedä vähemmän arvostettuihin lehtiin tai vertaisarvioimattomiin julkaisuihin. Muita kuin lehden linjaan tai epistemologiaan sopivia artikkeleja ei kannattanut lähettää, ja konferensseissa tulisi pyrkiä esittämään papereita, jotka vetoaisivat potentiaalsiin arvioitsijoihin. Vaikka vertaisarvointi on akateemisen toiminnan ydinaluetta, huippujournaaleiden arviointiprosessin anonyymiyden ihanne on paikoin myyttinen.

Suomalaisena, Unkarin politiikkaan erikoistuneena ja monitieteisen taustan omaavana tutkijana kauhistuin: sisäänlämpiävää ja luovuutta, monitieteisyyttä sekä kansainvälisyyttä vähättelevää! Kuka nämä olennaiset tai sanktioitavat julkaisukanavat määrittelee? Äänestin jaloillani, kun sain nuoren tutkijan stipendin wieniläisestä tutkimusinstituutista. Palasin Suomeen vuonna 2007 kymmenen vuoden ja kaikkien yliopisto-opintojeni jälkeen ja pöytälaatikko täynnä puolivalmiita tekstejä. Vain muutamaa vuotta myöhemmin kritisoimaani arviointitekniikkaa tuotiin läpi hallinnollisena toimenpiteenä, jossa vähät välitettiin laajamittaisesta kritiikistä, jota se Britanniassa oli 2000-luvun aikana herättänyt. Australiassa arvioinnista luovuttiin, sillä sitä lopulta käytettiin rekrytoinnissa.

Laadun arviointi ei ollut monestakaan kriitikosta väärin – vaan kyseinen tapa, jolla laatua arvioitiin. Järkiperustahakuisena tutkijana minusta on tärkeä korostaa sitä, että ristiriidan pohjalla oli aivan erilaiset näkemykset. Arviointi perustui erilaiseen näkemykseen siitä, mitä yliopisto on.

Britanniasta vuonna 2004 lähtiessäni, yliopistolani järjestettiin anonyymisti kokoon kutsuttu tilaisuus. ”What is the University For?” -lehtolehtiset kutsuivat keskustelutilaisuuteen. Paikalle tuli kymmeniä opettajia ja opiskelijoita puhumaan siitä, mitä varten yliopiston ylipäänsä pitäisi olla olemassa. Syitä ylläpitää yliopistoja nähtiin paljon, mutta ne eivät liittyneet arviotaviin kriteereihin. (Böhm ja Palonen 2004) Ja Iso-Britanniassa rahat (etenkin yhteiskuntatieteelliseen ja humanistiseen) tieteen tekemiseen ja sen laadun arviointiin ovat loppu. Yliopistoja rahoitetaan lukuvuosimaksuilla. Miksi meillä ei yliopistoarviointiin kohdistunutta laajamitt-

taista brittikritiikkiä huomioida?

Stefan Collini (2012) tuoreessa kirjassaan *What are universities for?* -määritteli yliopiston neljän kriteerin perusteella: koulutuksen, ajattomuuden, monitieteisen toiminnan ja institutionaalisen tiedetoiminnan autonomian. Pitäisikö pikemminkin arvioida sitä, kuinka hyvin yliopisto pystyy toteuttamaan itseään yliopistona – ja kuinka sen eri yksiköt toimivat tässä suhteessa?

Me opiskelijat kaipaisimme lisää yhteyttä henkilökuntaan. Olette kovin kiireisiä kaikki. Emme vaadi lisää luentoja vaan vuorovaikutusta, sellaisia sessioita, joissa kerrotaan, miksi jotkut kirjat on valittu tenttikirjoiksi ja mahdollisuuksia tuottaa omia ajatuksia keskustelun ja kirjoittamisen avulla. Tahdomme yhdistää oppimamme laajempiin kokonaisuuksiin ja ympäröivään maailmaan.

(mukaelma valtio-opin opiskelijoiden opetuksen kehittämiseen liittyvistä kommentteista)

Kevään 2004 yliopistokeskusteluissa Essexissä – yliopistomaailmassa, jossa opiskelijat ovat vuodesta 1998 alkaen maksaneet lukukausimaksuja – opiskelijat valittivat, että ”palveluntarjoaja-luennoitsijat” eivät olleet yhtä motivoivia kuin ”tutkija-ajattelijalukennoitsijat”. Lusikalla syöttämisen ja pelkkään valmistumiseen tähtääminen ei riittänyt. Toki oli niitäkin, jotka tulivat yliopistoon mielessään lähinnä valmistuminen, työpaikka ja niitä edeltävä itsenäistyminen sekä bailaus kampuksen kaupallistuneissa baareissa. Aivan samaan tapaan kuin ne kollegat, jotka pahastuivat *Mitä varten yliopisto on olemassa?* -kysymyksen tekemisestä, nämä henkilöt eivät tulleet keskustelemaan. (Böhm ja Palonen 2004)

Ensimmäisessä yliopiston työsuhteessani, opetusassistenttina, näin millaisia lehtoreiden peruskursien luentomuistiinpanot olivat. Luentokalvojen pikemminkin kuin PowerPointien aikaan he olivat kirjoittaneet sanatarkasti muistiin sen, mitä aikoivat kateederilla sanoa. Näistä riitti iloa myös sille kollegalle, joka tuurasi jonain vuonna peruskursien vakio-opettajaa. Muistiinpanot saattoi muokata omaan suuhun ja siihen tilanteeseen sopiviksi. Se saattoi olla stimuloivaakin. Varsinaisen oppimiskokemuksen tarjosivat opetusassistentit, jatko-opiskelijat, joita kullekin peruskurssille oli palkattu vetä-

mään seminaareja – luomaan keskustelua ja pitämään huolta siitä, että luennoilla injektoitu tieto sisäistetään. Vanhojen luentokalvojen kierrättäminen vuodesta toiseen antoi oivan tilaisuuden käyttää aikansa hyödyllisesti kirjoittamalla kansainvälisiä vertaisarvioituja artikkeleja. Työ oli tehty, kun kurssin luennot ja loppuentit sekä opetusassistenttien avulla kirjoitetut kurssiesitteen oli luettu.

Kun opiskelijani peräänkuuluttivat vuorovaikutusta, keskustelevuutta henkilökunnan ja opiskelijoiden välillä, muistui mieleeni Birminghamin kulttuurintutkimuksen perinteikäs opinahjo, jonka arviointikulttuuri tappoi. Birminghamilainen kulttuurintutkimus oli Richard Hoggartin, Stuart Hallin ja heidän oppilaidensa myötä muuttunut alansa lippulaivaksi, instituutioksi yhteiskuntatieteissä ja humanistisilla aloilla. Kaikki tiesivät sen ja jos eivät arvostaneet sitä, osasivat kuitenkin vastustaa sen lähestymistapaa. Olemassa oli siis täydelliset elementit menestyksekkääseen viittausindeksikisaan. Yksikkö panosti juuri opetukseen. Yliopistoarvioinnissa vuonna 2001 kävi kuitenkin ilmi, että kulttuurintutkijat eivät julkaisseet tarpeeksi. Yksikkö lakkautettiin. Hälytyskellot soivat ympäri maata. Essexissäkin tuotettiin tiukkaa julkaisustrategiaa.

Lähdimme siitä, että julkaisujen arviointiin tulisi kehittää työkalu, joka ei perustunut viittausindekseihin. Ettehan te sillä mittarilla tahdo tulla arvioiduiksi?! Kutsuimme mukaan seurojen ja yliopistojen edustajat tekemään listaa, jolla määritellään parhaat tieteelliset lehdet. Täytyyhän tieteenaloiilla olla muutamia huippulehtiä. Onhan se parempi, että tieteellinen yhteisö on tehnyt tämän luokituksen – kuin että sen olisi tehnyt joku ajatushautomo.

(mukaelma TSV:n edustajien argumenteista sille, miksi ja miten Julkaisufoorumihanke tehdään)

Kuullessani ensi kerran Julkaisufoorumihankkeesta, kuvittelin, että kyse on projektista, jolla edesautetaan vaikkapa suomalaista tieteellistä julkaisemista. Viattoman nimen takaa paljastui projekti, jossa kategorisoidaan lehdet kolmeen eri luokkaan niiden laadun mukaan. Riitaisella laitoksella varttuneena olin varhain ymmärtänyt, että tieteellisen julkaisun laatu on usein ollut yksittäisten tutkijaryhmien pi-

kemminkin kuin yhtenäisen tiedeyhteisön määrittelemää.

Lisäksi ajatus tieteenalojen autonomiasta ”omien lehtien” kategorisoinnissa kuulosti monitieteisissä ympäristöissä varttuneesta tutkijasta absurdilta tieteellisen tiedon kehittymisen näkökulmasta. Mitkä olisivat valtio-opin laaja-alaisen tieteenalojen kentän päälehdet? Millä perusteella jako erikoistumisaloihin pitäisi toteuttaa – esimerkiksi Helsingin yliopiston vai Tampereen johtamiskorkeakoulun mallin mukaan? Mikä valtio-opissa on laatua olettaen, että valtio-oppineiden yhteisö on olemassa? Kenties lehdet, joiden nimessä on politiikan tutkimus, kansainväliset suhteet tai politiikan teoria?

Harva politiikantutkija toimii niin valtavirrassa, että tahtoo kirjoittaa vain niin kutsutuissa päälehdissä. Harva tutkija tahtoo edes lukea niitä lehtiä, jotka on luokitettu alamme huipulle. Oman alani kannalta kiinnostavimmat keskustelut käydään aivan eri paikoissa. Suurin osa sukupolveni tutkijoista kokee, että keskustelut päälehdissä lähtevät usein omasta näkökulmasta eri lähtökohdista. Sisältä uudistamisen sijaan, monet jo edellisessä sukupolvessa ovat perustaneet uusia lehtiä, jotka saavat entistä enemmän lukijoita ja huomiota.

Kun tahdon julkaista jotain, pohdin mitä tahdon sanoa, ja mikä juuri tälle näkökulmalle olisi paras foorumi. Kärkikategorian lehdet eivät välttämättä ole parhaita paikkoja julkaista niin, että tutkimustieto leviäisi optimiyleisölle. Paras julkaisu voi olla luokittelematon vertaisarvioitu globaalia tasa-arvoa toteuttava *open access* -nettijournaali, erikoisalan lehti tai valtavirtalehti. Julkaisufoorumin valinta on näin ollen kontekstisidonnainen ei yleispätevä.

Tiede on kehittynyt vuosisatojen ajan pääosin kahdenlaisten prosessien kautta: rajoittamisen, evoluution ja haastamisen. Vääräoppisten määrittely, rahoituksen suuntaaminen ja manttelinperimisten prosessit kuuluvat tieteelliseen vallankäyttöön. Tieteeseen on perinteisesti myös kuulunut ajatus kehityksestä, pyrkimyksestä kohti parempaa, tarkempaa tietoa tai ymmärrystä. Tätä käsitystä vastaan voidaan toki ajatella, että tiede on pelkkää tarinankerrontaa, erilaisten tulkintojen kirjoa tai olemassa olevien rakenteiden ylläpitämistä tai kritiikkiä tieteen käytännön institutionalisoimisen kautta. Mutta miten määritellä tieteen laatu? Institutionaalista näkökulmasta on kenties riittävää tunnistaa, missä laatu sijaitsee. Jos laatu on tieteenalan keskiöön institutionalisoiduissa jouluaaleissa, olisi tärkeä motivoida

tieteentekijöitä julkaisemaan näissä lehdissä – vaikka porkkanalla tai kepillä. Näin laatukriteeri tulisi jatkuvasti toteutettua, eikä se karkaisi käsistä.

Jos tieteen halutaan kehittyvän evolutionaarisesti, voitaisiin ajatella laadun löytyvän sen perusteella, minne lukijat ja kirjoittajat hakeutuvat. Voidaan seurata, mitkä lehdet tai artikkelit muodostuvat viitatuimmiksi – lyhyellä tai pitkällä aikavälillä. Liberaalista näkökulmasta lehtien määrittelyminen ja rahoituksen suuntaaminen määrittelyn perusteella kuitenkin vaikuttaisi prosessiin. Se tuottaisi rajoitettavia rakenteita tieteen kehittymiselle. Äärimmillään vietyinä näkökulma kuitenkin helposti johtaa enemmistövaltaan, eräänlaiseen tieteelliseen populismiin (vrt. McGuigan 1992) ja tieteen valtaviiran korostamiseen, miten valtaviirä näissä oloissa sitten muodostuukaan.

Pluralistisesta näkökulmasta tieteellä ja tieteenalallakin voi olla useampia keskuksia, joista jokainen on potentiaalisesti samanarvoinen. Moninaisuus on arvo sinänsä tieteen tekemisessä. Voidaan myös ajatella, että tieteen tehtävänä on haastaa. Vähemmistöt haastavat enemmistönäkemyksiä, tuovat uutta tietoa uusista lähtökohdista, uusilla keinoilla tai uusista näkökulmista. Tällöin tieteen nykykonventioiden haastaminen uusien tieteellisten julkaisujen syntyminen ja etabloituminen liittyy tieteelliseen laatuun. Mahdollisten rajoitusten tulisi tukea tällaisia prosesseja.

Julkaisufoorumiin hankkeen luokittelu on institutionaalista asemaa korostava, mutta siinä on evolutionaarisia piirteitä, jossa laatu määritellään lyhyellä tähtämellä. TSV:n luokittelu pohjaa listaan, jonka TSV:n koordinaattorit ovat toteuttaneet laskemalla kertoimet lehtien aiemmille luokitteluihin kolmessa kansallisessa kontekstissa (Norja, Tanska ja Australia). Alustaviin luokittelukertoiimiin on laskettu mukaan myös *citation index* -viittausluokittelman kertoimet. Nämä kertovat hyvin spesifin lyhyen aikavälin viittauksista artikkelin julkaisemisen jälkeen. Tällainen määrittely korostaa tietyn tyyppistä, usein empiiristä tutkimusta sekä helposti ja nopeasti sisäistettäviä tutkimustuloksia tai teorioita. Tieteelliseen läpimurtoon menee usein pidempi aika. Viitatuimpia ovat tutkimukset vuosien takaa. Paneelin näkökulmasta alustavat kertoimet ja niiden perusteella tehty alustava luokitus ovat tärkeitä, sillä heidän työnsä on toimia suhteessa niihin: hyväksyä ne tai muokata niitä.

Helpointa luokituksen laadinta on niille, jotka

uskovat universaaleihin totuuksiin ja siihen, että optimikriteeristö on jo löytynyt tai löydettävissä. He voivat nimetä totuudelliset lehdet niiksi, joissa yliopistotutkijoiden olisi syytä julkaista. Vaikeampaa työ on niille, jotka uskovat tieteen vapauteen, aitoon autonomiaan ja vapaaseen kehittymiseen, eivätkä lähtökohtaisesti voi seistä julkaisuluokittelun ja siitä poikkeamisesta tehtävien sanktioiden (rahoituksen vähentämisen) takana. En voi olla huomioimatta, että tämä tieteellinen prosessi muistuttaa minua Itä-Euroopasta, jonka tutkimukseen aikanaan erikoistuin. Unkarissa esimerkiksi politiikan tutkimusta ei ollut ennen vuotta 1989. Ei ollut myöskään köyhyystutkimusta, sillä systeemin mukaan ei ollut köyhiä. Julkaisufoorumiin projekti määrittelee tieteenaloja ja niiden välisiä valtasuhteita, halusi se sitä tai ei.

Paneelit 14 ja 16–23 voivat halutessaan luokitella tasolle 2 suomen- tai ruotsinkielisiä johtavia tieteellisiä lehtiä, jotka kattavat tieteenalansa suomalaisen yhteiskunnan, kulttuurin ja historian erityispiirteitä käsittelevää tutkimusta mahdollisimman laajasti.

(Julkaisufoorumiin hankkeen ohjausryhmä 2.3.2011)

Kuudenkymmenen tieteellisen seuran – ml. Lääkärisseura Duodecim ja Suomen Lakitieteellinen yhdistys – vetoomuksessa esitettiin kaksi huolta (esim. vty.fi/kannatus.php):

1) *Julkaisujen arvioinnin välineellinen ja massamittainen järjestelmä on jäykkä eikä sen avulla kyetä juuri ottamaan huomioon tieteen- ja tutkimusalojen eroja, mikä kyseenalaistaa vakavasti koko arvioinnin mielekkyyden ja kestävyyyden.*

2) *Julkaisufoorumiin hankkeen tulokset heijastuvat ja niitä voidaan käyttää – käytetään jo nyt – muihin kuin alkuperäisiin tarkoituksiinsa, mikä voi vaikuttaa huomattavan kielteisesti tieteenharjoittamisen tulevaisuuteen.*

Erityisenä huolenaiheena todettiin, että: “Julkaisufoorumiin hankkeen esittämässä arviointikriteerissä ole otettu huomioon tieteenalojen – ja tiettyjen tieteenalojen osa-alueiden – erilaisia julkaisuperinteitä ja -kanavia riittävästi.” Tiedehallinnon ja korkeakoulupolitiikan arviointikeinoja ei kyseenalais-

tettu, mutta käytäntöjen kääntöpuoli, varaukset ja rajoitukset tulisi ottaa huomioon tähänastista paremmin.

Julkaisufoorumi oli kääntynyt selkeästi valtuuskunnan keskeistä toiminta-alaa – kotimaisen tiedetoiminnan tukemista – vastaan. Suomalaiset tiedelehdet jäivät alimpaan kategoriaan. TSV:n vastaus oli lupaus muutamien suomenkielisten lehtien nostaminen alimmasta luokasta kesimmäiseen. Tämä tuntui tyydyttävän muutamien kriitikoiden huolen.

Politiikka on mielestäni alamme päälehti Suomessa TSV:n tulkitsemassakin mielessä – sillä on institutionaalinen asema, joka puolustaisi paikkaansa kesimmäisessä kategoriassa. Se myös julkaisee tutkimustietoa Suomesta, jota kansainvälisissä lehdissä ei ole helppoa eikä aina mielekästäkään julkaista. On hienoa, jos *Politiikan* taso ja akateeminen suomenkielinen kirjoittaminen nousee entisestään, jo alimpaan, mutta tunnustettuun ykköskategoriaan nostamisen vuoksi. Mutta entä uutta luovat tai toisia tutkimustraditioita – esimerkiksi politiikan teoriaa – ylläpitävät kansainväliset lehdet? Tuleeko niissä julkaisemista verrata *Politiikkaan*? Onko tällä vaikutusta *Politiikan* rooliin monien suomalaisten tutkijoiden ensimmäisenä julkaisukanavana?

Jos nuorella ja spesifillä tieteenalalla huippulehdet on helppo määritellä (esimerkiksi kulttuuripolitiikan lehdet), miten laaja-alaisella valtiotieteellisen tutkimuksen kentällä tulisi arvioida laatua? Huomioiden kaikki edellä ja aiemmin mainitut ongelmat tiedelehtien kategorisoinnissa, olisiko helpoin ratkaisu olla kategorisoimatta ”laatuluokkiin” vertaisarvioituja journaaleja ja panostaa vertaisarvioitujen journaalien määrään laadun mittarina suhteessa ei-vertaisarvioituihin artikkeleihin? Samalla hylättäisiin Julkaisufoorumin työ niiltä osin, mutta se ei olisi ensimmäinen lopulta hyllytetty tai typistetty projekti tieteen tai taiteen aloilla.

”Tiedelehdet ovat kriisissä. Ja tämä on vastaus siihen.”

Lopuksi muutama sana tieteellisestä julkaisemisesta. Tieteellisessä kustantamisessa on tapahtunut samanlainen murros kuin muussakin kustantami-

nessä. Suomeen tultuani toimin puolitoista vuotta Ydin-lehden päätoimittajana. Lehti oli menettänyt tekijöitä ja yleisöä sukupolvi- ja mediamurroksen kautta. Miten lehti voitaisiin pelastaa? Pelkkä valtiontuen kanavointi ei pelastaisi lehteä – sen tilauttaminen yhdistyksen tai ammattiliiton jäsenille jäsenmaksujen korvikkeeksi ei tekisi lehdestä sen haluttavampaa kuin aiemmin. Tiedelehdet, kulttuurilehtien tavoin, ammentavat yhteisöistä ja luovat niitä. Niiden välinen suhde ei ole itsestäänselvyys. On kyseenalaista, tulisiko niitä hehkuttaa ja ylläpitää vain aiemman merkittävyyden vuoksi ohjaamalla ihmisiä niihin keskusjohtoisesti. Kenties olisi parempi, että tulevat yhteisöt luovat itsenäisesti uusia julkaisukanaviaan.

Julkaisufoorumin kaltaiset hankkeet voidaan nähdä viimeisenä yrityksenä pelastaa tieteellinen lehti – ja samalla kansainvälisiä journaaleja kustantavat kaupalliset kustantamot. Usein kyse on myös lehden ympärille syntyneestä yhteisöstä, joka paikoin oli menettänyt yhteytensä lukijoihin – etenkin uusimpaan polveen tutkijoita. Tieteen tekemisen kenttä muuttuu nopeasti. Lehtien merkitys akateemisen verkostoitumisen ja tieteellisen ajattelun kehittämisen ainoana auktorisoituna välineenä vähenee. Keskusteluja ei pian enää nähdä perinteisissä journaaleissa. Niitä käydään tiuhempaan tahtiin ja sosiaalisemmin nettisivuilla, kuten academia.edu tai vaikkapa juuri avatulla Valtiotieteellisen yhdistyksen politiikasta.fi-sivulla.

Lehtiä uhkaa muun muassa se, että opiskelijat ja tutkijat etsivät entistä enemmän tietoa suoraan *Googlen Scholar*-palvelun ja muiden hakukoneiden kautta. Suuret kaupalliset kustantamot ovat jo alkaneet valmistautua tähän verkostoimalla sisältöään. Jonain päivänä tieteellisiä artikkeleja luetaan pitkälti mobiililaitteilla ja nettilehtinä. Ne ovat verkostoituneet uudella tavalla – muun muassa hyperlinkkien ja käyttäjäverkostojen kautta. Tieteen tekemisen kentät ovat fragmentoituneet erillisiksi keskusteluiksi, jotka aina paikoin kohtaavat laajemman yleisön foorumeilla. Miten laatua voitaisiin arvioida tällaisessa tilanteessa? Vaikuttaa siltä, että Julkaisufoorumihanke pyrkii pelastamaan menneen ajan – disiplinaarisen kaksoismerkityksessä: panemaan tieteentekijät ruotuun.

LÄHTEET

- Böhm, Steffen ja Emilia Palonen. 2004. Politicising the immaterial labour camp, *mute*, kesä/syysy 2004, <http://www.metamute.org/editorial/articles/politicising-immaterial-labour-camp>
- Collini, Stefan. 2012. What are universities for? Lontoo: Penguin.
- Ellis, Carolyn ja Arthur P. Bochner. 2000. Autoethnography, personal narrative, reflexivity: researcher as subject. Teoksessa Norman Denzin ja Yvonna Lincoln (eds.) *The handbook of qualitative research* (2. painos). Thousand Oaks: Sage..
- McGuigan, Jim. 1992. Cultural populism. Lontoo: Routledge.